

۲۰۱۵/۱۱/۲۶

سردار محمد همدرد

پر افغان وژنه ولي چپه خوله يو

دا خبرې خو هسي هم ډېرې تکرار سوې چې نا امنې ده، جگړه ده، هغه دی او دا دی خو هغه د عربي يوې معقولې ژباړه ده «کله چې خبره ډېره تکرار سي، نو زړه کې خای ونيسي.» له يوې خوا ټول هېواد يوې داسې جگړې نيولې دی چې هيڅ تعريف نه لري او په هره برخه کې ټول تاوان افغانانو ته رسيزي، نه دولت کومه توره وکړه او نه د دولت مخالفو ډلو خپلې موخې ترلاسه کړې خو بس جگړه روانه ده او تر نامعلوم وخت پورې به روانه وي.

د نور هېواد ترڅنګ هلمند هغه ولايت دی چې جگړه پکې له تېرو څو کلونو راهيسې روانه ده، هيڅ معلومات نه سته چې تر کومه به روانه وي.

د هلمند شمال هغه خای دی چې تر نور هلمند پکې ډېره جگړه سوې ده او لا هم دغه سيمه باندي داسې اور بليزې چې هيڅوک يې د وژلو لپاره کوم پلان، طرحه او فکر نه لري.

دلته د افغان وژني لپاره په جگړه کې داسې تکتیکونه عملي کيږي چې له هرې خوا افغان راگير دی، له بڼاره تر کلي او تر کلي تر کوره، هر خای کې عام خلک وژل کيږي.

دلته داسې ناروا او داسې ظلم نه دی پاتې چې نه دی سوی، ډله بيز خلک ووژل سول، هره ورځ مو پر لويو لارو، کوڅو او کلیو کې خلک د رندو ماینونو بڼکار گرځي، د خلکو کورونو څخه د جگړې مورچلونه جوړ سوې دي، داسې کورنۍ نه سته چې يو يا دوه نفره يې شهيدان سوې نه وي يا پکې معيوب سوې نه وي، حتی داسې کورنۍ مي هم وليدې چې ټول نارينه يې د روانې جگړې قرباني سوې دي.

راځئ چې خپله جگړه لږه د نورې نړۍ له جگړې سره پرتله کړو، په نوره نړۍ کې د انسان ژوند څومره ارزښت لري، څومره يې دولتونه او خلک په فکر کې دي، په نوره نړۍ کې جگړه کې بڼکېلې ډلې د جگړې لپاره خپل تکتیکونه لري، داسې لارې چارې چې عام خلکو ته پکې زيان نه رسيزي، اقتصادي ضربه نه رامنځته کيږي، عام المنفعه ځايونه نه تخريبوي فقط جنگ کوي او د جنگ موخه يې معلومه وي.

په فرانسه کې وروستي بريدونه زمور د افغانانو او افغانستان په جگړه کې د بڼکېلو غارو لپاره بڼه مثال سو، په تېره بيا د دولت لپاره، هلته يو يا دوه بريدونه وسول، دومره لوی غبرگونونه پرې وښودل سول چې ټوله نړۍ يې ولږزوله، د نړۍ په لړ او بر کې ولسمشرانو خپل د تسليت پېغامونه وړاندي کړل، دغه بريدونه يې وغندل، خو افغانستان کې هره مياشت، هره اونۍ او هره ورځ د فرانسې په څېر او تر دغه ډېر بورنونو کې پېښې رامنځته کيږي خو د خواخوږو افغانانو پرته بل هېچا يوازې دا نه چې غبرگون يې پرې ونه وښود بلکې هر چا دلته په روانه جگړه خپل تجارت وکړ، چا له ځانه سياسي کارپوه جوړ کړی او خپل کريډټ اخلي، څوک پرې څوکیو ته ورسېدل او څوک اوس هم د څوکۍ په تمه د همدې جگړې له قربانيانو گټه اخلي.

چې د نړۍ ستر هېوادونه د فرانسې په پېښه او بريدونو خپله خواشيني بڼې او غندي يې خو افغانستان کې د روانې جگړې او د دې جگړې پر قربانيانو پټه خوله دي، نو دا څنگه بشر پالنه او بشر دوستي ده، نړيوال په کومه پلمه وايي، مور له افغانستان سره يو.

افغانان احسان فراموشه خلک نه دي، څومره چې افغانان بشر دوسته خلک دي، په نړۍ کې يې ساری نه سته، د فرانسې پېښه خپله افغانانو هم وغندله، وينه د ټولو انسانانو سره ده، ټول يو ډول انسانان دي او يو ډول بشر يې دی، که د نړۍ په لړ کې وي او که په بر کې، خو نوره نړۍ کې چې کومه بشري پېښه رامنځته سي ټوله نړۍ يې پر وړاندي غبرگون بڼکاره کړي، خو زمور گيله دا ده چې پر افغانانو هېچا غبرگون بڼکاره نه کړ، بلکې هر چا د افغانستان په جگړه کې خپلې گټې ولټولې.

افغانستان او په تېره بيا هلمند کې اوس داسې يو حالت دی چې هېچا پر ولس زړه نه سوځي، نه دولت او نه د دولت مخالفې ډلې، بس نا خبرې کې ولس قربانيږي، د همدې جگړې د ډال په توگه ترې کار اخيستل کيږي او د همدې جگړې خس وڅشاک مو همدا ولس دی.

د پاڼو شميره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالې د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په ځير و لولئ

دلته داسې هدیره نه ده پاتې چې هره ورځ دې پکې مری بنڅ سوی نه وي، داسې مسجد نه سته چې هره میاشت او هره اونۍ ترې د جنازي اعلان نه وي سوی، ترکومه به داسې یو؟؟؟

که هر څومره فکر وکړو، هر څومره روانه جگړه وشنو، ویې څېړو، مطالعه یې کړو، بالاخره دې پایلې ته رسیږو، چې د جگړې قربانیان افغانان دي او دا جگړه فقط د افغان وژني پروژې ده چې دلته عملي کیږي، خو هیڅوک یې غم نه خوري او نه داسې پلان، طرحه جوړه سوه چې دا جگړه پرې قابو سي، فقط په سر کې معاملي کیږي، مقرریانې کیږي، دالري تاویږي، را تاویږي او جگړه لاپسي غځیږي، خو تر کومه؟

راتلونکې تاریخ به د روانې جگړې په اړه څه لیکي، راتلونکې نسلونه به څه قضاوت کوي، د نړۍ اوسني مشران به راتلونکې نسل ته څه ډول قناعت ورکړي چې ولې دلته فقط افغان وژنه ده؟

مخکې مې هم یادونه وکړه چې افغانان بشر دوسته ملت دی، دوی پرته له دودۍ ژوند کولی سي، وړی نس زغملی سي، خو دوی یوازې خپل عزت او امن په فکر کې دي، دوی هر وخت امن غوښتلی دی، امن غواړي او امن به وغواړي.

که څوک د بشر پالنې او بشر دوستۍ دعوه کوي نو لږ تر لږه افغانستان کې روانه جگړه دې باید تعریف کړي، د جگړې موخه دې معلومه سي چې بالاخره جگړه د څه لپاره، هدف څه دی، که دا جگړه د یو معلوم هدف لپاره وي، نو دغه هدف ته د بشکېلو غاړو د رسېدو پرته له جگړې بله لاره نه سته؟

جگړه که هر ډول وي، باید له کور او کلي ووځي، افغانان دي نور خوندي سي، د روانې جگړې د غځېدو یو لوی لامل دا دی چې دولت له لویه سره ناسمې مقرریانې کوي، لومړی خو اساسي ستونزې نه سي پیدا کولی چې پیدا یې کړي بیا همدا ولس تېر باسي او د مشکلاتو د ختمولو لپاره کوم ځانگړی پلان او اساسي طرحه نه لري.

چې دولت کې اصلاحات را نه سي، هغه مخالفې ډلې چې ځانونه افغانان بولي، که دوی ژور فکر ونه کړي چې بالاخره د دې جنګ قربانیان څوک دي، خپله د جگړې د ختمولو لپاره لارې چارې ونه سنجوي، د نورو له اشارو لاس پر سر نه سي، نو نه به جگړه ختمه سي، نه به ستونزې هوارې سي، نه به سوله راسي.

ټول باید په دې فکر کې سو، چې نور د پردیو لپاره کار ونه سي، که دلته هره ډله وي که جگړه کې بشکېله وي او که نورو برخو کې، ټول په دې پوهیږو چې جگړه د حل لاره نه ده، څلوېښت کاله جگړه وسوه کومه گټه یې وکړه؟

د ټولو ستونزو حل، دعزت او غیرت ژوند، د خپل مېړني او ویاړلي تاریخ ساتنه او خونديتوب او د هغه سپېڅلو مشرانو د ارمانونو پوره کېدل چې دلته یې قربانیانې ورکړي دي، ټول په سوله، خواخوږۍ او د جگړې په ختمېدو کې دي.

پای

د پاپو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ